

Deweyn kokemuksen filosofia ja Kolbin malli

Vastaus Reijo Miettisen artikkeliin ”Miten kokemuksesta voi oppia”
Aikuiskasvatus 2/98

Miettinen on artikkelissaan (2/98) osoittanut, että Kolbin kokemuksellisen oppimisen malli ei ristiriidattomasti perustu Deweyn filosofiaan. Mielestäni onkin tärkeää analysoida teoreettisten mallien perusteita ja juuria, jotta niistä ei tulisi itsestäänselviä totuuksia. Esitän tässä lyhyesti joitakin näkökulmia Deweyn kokemuksen käsitteeseen liittyen, joiden avulla voidaan arvioida myös Kolbin mallin juuria ja pätevyyttä.

Kokemus ilmenee Deweyn filosofiassa varsin moniulotteisena ja -merkityksisenä käsitteenä. Dewey käyttää sitä ilmaisemaan katkosta rutiininomaisessa toiminnassa, mutta toisaalta Dewey näkee kokemuksen pitkäkestoisena ongelmanratkaisu- ja kasvuprosessina. Kokemuksen kokonaisvaltainen luonne korostuu erityisesti Deweyn myöhäistuotannossa. Kokemus voidaan ymmärtää prosessina, jossa yksilö motivoituu kyseenalaistamaan toimintansa ehtoja ja päämääriä sekä konstruoi jatkuvasti uudelleen käsitystään maailmasta ja myös itsestään. Dewey korostaa yksittäisten kokemusten jatkuvuutta sitä kautta, että yksilö tulkitsee niiden merkitystä oman elämänsä ja toimintansa kontekstissa. Kokemuksesta voi tässä merkityksessä muodostua ainutkertainen ja yksilöllisesti merkityksellinen, kokonaisvaltainen kasvuprosessi. Kasvatuksen perustehtävä on auttaa kasvatettavaa kokemuksensa tulkitsemisessa ja uudelleenrakentamisessa (Dewey 1940,12). Deweyn mukaan kokemus on myös siinä mielessä kokonaisvaltainen, että älylliseen tulkintaan kytkeytyvät myös emootiot.(Cunningham 1994; Dewey 1987: 45,60-62; Törmä 1996, 72-77.)

Deweyn kokemuksen käsitteen tulkinnassa ja hyväksikäytössä on mielestäni olennaista se, että kokemusta ei irroiteta kontekstistaan eikä tul-

kitsijoiden aiemmista kokemuksista ja merkityksistä. Ongelmatilannetta ja toimintatapaa tulisi tarkastella suhteessa yksilön ja yhteisön arvoihin, normeihin ja tottumuksiin, jotta reflektio voisi tuottaa muutoksen toiminnan taustalla vallitseviin oletuksiin.

Vaikka Kolbin malli ei ole koherentti Deweyn esittämien reflektiivisen prosessin vaiheiden kanssa (Miettinen 1998, 89-92), näkisin kuitenkin, että siinä välittyy olennaisia ideoita Deweyn filosofiasta: 1) subjektiivisen ja intersubjektiivisen merkityksellisyyden kokemus oppimisen motivoijana, 2) oppimisen prosessiluonne, 3) tietoisien merkitysten reflektoinnin ja konstruoinnin olennaisuus oppimisessa ja 4) rationaalisesti hallittu muutos toimintakontekstissa oppimisen päämääränä.

Kolbin mallia käytetään usein yksittäisten koulutustapahtumien suunnittelun mallina. Tällöin on syytä kysyä, missä määrin Kolbin mallin soveltaminen edustaa Deweyn kokemuksen filosofiaa. Nähdäkseni Kolbin malli on niin pelkistetty, että se antaa mahdollisuuden hyvin erilaisille tulkinnoille. Näin ollen kouluttaja on vastuussa siitä, haluaako hän tutkia mallin perusteita ja pyrkiä soveltamaan sitä siten, että alkuperäiset ideat välittyvät oppimistilanteessa.

Nähdäkseni on loogisesti mahdotonta konstruoida kolmen klassikon (esimerkiksi juuri Deweyn, Lewinin ja Piagetin) ajattelusta sellaista pelkistettyä integraatiota, joka tekisi oikeutta kunkin klassikon moniulotteisille ajatusrakennelmille. Silti uskon että Dewey pragmatistina antaisi Kolbin mallin elää omaa elämänsä niin kauan kuin se auttaa käytännön aikuiskasvattajia, -oppijoita ja tutkijoita ymmärtämään ja kehittämään toimintaansa sekä ky-

symään sen perusteita. Jos mallilta katoisivat nämä funktiot, sitä tuskin pelastaisi edes koherenttius klassikkojen kanssa.

Lähteet

- CUNNINGHAM, C.A. (1994) Unique potential: A metaphor for John Dewey's later conception of the self. *Educational theory* 44 (2) 211-224.
- DEWEY, J. (1987) (1934) *Art as Experience*. Teoksessa J.A. Boydston (toim.) *John Dewey: The later works*, vol. 10. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- DEWEY, J. (1940) *Education today*. New York: Putnam's sons.
- MIETTINEN, R. (1998) Miten kokemuksesta voi oppia? *Aikuiskasvatus* 2, 84-97.
- TÖRMÄ, S. (1996) Kasvun mahdollisuus. Kasvuprosessin ja kasvatuksen eettisten perusteiden tarkastelua George Herbert Meadin ja John Deweyn ajattelun avulla. *Acta Universitatis Tamperensis A* 496.

Sirpa Törmä